

Heliås naturvetenskaplig friskola
Box 45
862 02 Sundsvall

2009-09-29
1 (6)
Dnr: 2008:431

Kvalitetsgranskning av den fristående skolan Heliås i Sundsvall

Inledning

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges förutsättningar för att genomföra förbättringar. Huvudsyftet är att granska hur lärare, rektorer och huvudmän tar sitt ansvar för undervisningens kvalitet, med fokus på elevernas kunskapsresultat.

Tidigare studier visar att elever med funktionsnedsättning kan ha svårare att nå målen än andra elever. När skolproblem uppstår läggs ofta problemen på individen snarare än på skolmiljön, trots att detta strider mot skolans lagstadgade skyldighet. Vidare visar Skolinspektionens erfarenheter att det ofta finns brister i huvudmännens och skolornas arbete med att anpassa undervisningen utifrån dessa elevers förutsättningar och behov.

Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot kommunens och skolornas insatser för att elever med funktionsnedsättning ska få en likvärdig utbildning med god kvalitet. Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/kvalitetsgranskning).

Det övergripande syftet med granskningen är att bidra till förbättring och ökad måluppfyllelse genom att undersöka hur väl verksamheten fungerar i förhållande till de nationella målen, uppmärksamma huvudmän och skolor på områden i behov av insatser, sprida granskningens resultat och ligga till grund för förslag om eventuella åtgärder.

Skolinspektionen har avgränsat kvalitetsgranskningen till att gälla förhållandena kring synnedsättning, hörselnedsättning och rörelsehinder. Vidare har Skolinspektionen gjort följande avgränsningar av de kategorier som avses. Synnedsättning avser elever som är beroende av förstoringshjälpmedel (utöver glasögon), ljudstöd, syntetiskt tal eller punktskrift. Hörselnedsättning avser elever som är beroende av tekniska hörselhjälpmedel. Rörelsehinder avser elever som är rullstolsburna.

Granskningen har omfattat nio kommuner och totalt 24 grundskolor, varav fem fristående skolor. Urval av skolor grundar sig på i vilka skolor elever med synnedsättning, hörselnedsättning och rörelsehinder finns.

Resultatet av kvalitetsgranskningen redovisas dels i en sammanfattande rapport, dels i rapporter/beslut med bedömningar för varje granskad huvudman där Skolinspektionen tar ställning till om huvudmannen uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet undervisningen bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit, ansvarar huvudmannen för att åtgärder vidtas som syftar till förbättring.

Frågor om skolsituationen för elever med funktionsnedsättning har ställts till ansvarig huvudman och till ansvariga på skolnivå samt till elever och vårdnadshavare.

Skolinspektionen har granskat delar av verksamheten i och besökt Heliås friskola den 19 – 20 februari 2009. Underlaget för Skolinspektionens bedömningar av huvudmannens ansvarstagande är dels dokument från huvudmannen och skolan, dels den information som inspektörerna samlat in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. I Heliås friskola genomfördes intervjuer med representanter för huvudmannen, skolledningen, lärare, elever och föräldrar. Företrädare för huvudmannen och skolan har beretts möjlighet att sakgranska vad som framkommit vid granskningen.

Fråge-/granskningsområden

Kvalitetsgranskningen har inriktats på nio framgångsfaktorer som Skolinspektionen bedömer vara betydelsefulla för likvärdig utbildning för elever med funktionsnedsättning.

Huvudmannens och skolans övergripande strategier och riktlinjer

Huvudmannen och skolan har en tydlig policy för att möta elever med funktionsnedsättning och där alla elever ges förutsättningar för en likvärdig utbildning. Skolorna anpassas efter elevers individuella behov.

Huvudmannens och skolans framförhållning

Huvudmannen och skolan har en god framförhållning i sin planering vid mottagande av nya elever med funktionsnedsättning.

Huvudmannens och skolans stöd till verksamheter/personal

Huvudmannen och skolan har en väl fungerande elevhälsa med kompetens inom olika funktionsnedsättningar. Det finns en god samverkan mellan andra externa aktörer exempelvis landstinget och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Huvudmannens resursfördelningssystem

Huvudmannens resursfördelningssystem fungerar flexibelt och tar hänsyn till elever med funktionsnedsättning.

Personalens bemötande samt arbetet med normer och värden

Personalen tillrättalägger miljön och tar hänsyn till elevers behov, önskemål och synpunkter samt arbetar för att inkludera samtliga elever. Skolan kan erbjuda eleverna en trygg miljö som är inriktad mot lärande och att det bedrivs ett fungerande arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminerande behandling mellan elever och mellan vuxna och elever.

Personalens kompetens inom området

Den personal som undervisar elever med funktionsnedsättning har pedagogisk utbildning för de ämnen de undervisar i och har kunskaper om funktionsnedsättningens påverkan på inlärning.

Anpassningar i lärandemiljön grundade på individens behov

Skolans lärandemiljö är anpassad utifrån elevernas behov och att personalen erbjuder flexibla arbetssätt och arbetsformer anpassade efter alla elevers individuella behov.

Elevers deltagande i klassen/skolan

Personalen har god framförhållning i sin planering av verksamheten och tar hänsyn till alla elevers förutsättningar att kunna delta i alla aktiviteter.

Elevers delaktighet vid utformning av anpassningar

Elever med funktionsnedsättning ges möjlighet att påverka val av tekniska hjälpmedel, anpassade läromedel samt anpassningar i lokaler.

Beskrivning av skolan

Heliås skola är en fristående skola i Njurunda med en naturorienterad profil. Utbildningen omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9. Skolan har organiserat eleverna i två huvudgrupper, F–4 och 5–9. Skolan har även fritidsverksamhet. Skolan har 139 elever varav några elever med hörselnedsättning. Ingen av dessa elever är i behov av tekniska hjälpmedel.

Skolan startades hösten 1999 av fyra lärare. Huvudman för skolan är Adeator Consulting Group AB. Huvudmannen driver även en till grundskola i Sundsvall (Sidsjön) och planerar att starta ytterligare två grundskolor i två grannkommuner samt en gymnasieskola i Sundsvall.

Skolinspektionens iakttagelser**Skolans övergripande strategier och riktlinjer**

Heliås skola är öppen för alla barn som har rätt till utbildning inom grundskolan. Styrelsen för skolan uppger i intervju att Heliås policy är att alla elever som söker plats i någon av skolorna tas emot och anpassningar sker efter elevernas behov.

Skolans framförhållning

Skolan har visat på fungerande framförhållning i sin planering så att verksamheten kan genomföras för eleverna. Både personalen och elevernas föräldrar anser att skolans framförhållning fungerar väl. Skolans rektor tar detaljerade uppgifter av föräldrarna vid ansökan så att rätt anpassningar kan göras. Skolan kan bland annat erbjuda små grupper och snabba flexibla lösningar.

Skolans stöd till verksamheter/personal

Det är rektorn som har det övergripande ansvaret för skolans verksamhet. Skolan har möjlighet att köpa in tjänster av den centrala elevhälsan i Sundsvalls kommun. Skolan har ett fungerande samarbete med kommunens hörselpedagog. Vid behov kontaktas även hörselpedagog från hörcentralen i Härnösand.

Inom skolan fungerar personalens samverkan i huvudsak väl. Information om eleverna med funktionsnedsättning sköts av föräldrarna till all berörd personal och klasskamrater. Emellertid finns inga rutiner kring information till ny personal, lärarkandidater eller nya elever som kommer mitt i terminen. Meningen är, enligt rektorn, att rektor ansvarar för denna information men den glöms ofta bort.

Resursfördelningssystem

Enligt samstämmda uppgifter är de ekonomiska resurserna tillräckliga för de elever som finns i verksamheten. Emellertid uppger huvudmannen att eventuella ombyggnationer av lokalerna troligen inte skulle gå att genomföra om det skulle uppkomma ett sådant behov. Detta på grund av att fastigheten inte ägs av huvudmannen.

Personalens bemötande

Det har inte framkommit annat än att personalen bemöter eleverna i enlighet med skollagens och läroplanens värdegrund.

Skolan är liten och alla känner alla. Skolan utgör i huvudsak en trygg miljö. Eleverna har gått i skolan sedan förskoleklass och är väl kända både bland övriga elever och bland personal.

Personalens kompetens inom området

Flertalet av den personal som undervisar elever med funktionsnedsättning har utbildning inom de ämnen de undervisar. Skolan har tillgång till specialpedagog och hörselpedagog via Sundsvalls kommuns centrala elevhälsa.

Det vilar ett stort informationsansvar på föräldrarna till eleverna. Lärarna har möjlighet till kompetensutveckling vid behov men anser att eftersom eleverna inte använder tekniska hjälpmedel behövs det inte.

Anpassningar i lärandemiljön grundade på individens behov

Då ingen av eleverna med hörselnedsättning använder tekniska hjälpmedel behövs inga särskilda anpassningar. Ljuddämpande insatser i lokalerna finns dock i några

klassrum. Skolan kan, som tidigare nämnts, erbjuda små grupper och snabba flexibla lösningar när nya behov uppstår. Eleverna uppger att de tycker att det fungerar bra i skolan.

Elevers deltagande i klassen/skolan

Enligt samstämmiga uppgifter kan eleverna delta i alla aktiviteter. Personalen planerar verksamheten så att alla ska kunna delta.

Elevers delaktighet vid utformning av anpassningar

Eleverna deltar tillsammans med sina föräldrar i olika typer av samverkansmöten. Elevernas skolsituation följs upp genom utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram. Däremot förs inga diskussioner utifrån elevernas funktionsnedsättning på utvecklingssamtalen. Enligt samstämmiga uppgifter beror detta till stor del på att då eleverna inte är beroende av tekniska hjälpmedel uppfattas inte funktionsnedsättningen som ett hinder för inläringen.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att Heliås friskola i Njurunda erbjuder en verksamhet för elever med funktionsnedsättningar som överlag ger goda förutsättningar för lärande. Heliås policy är att alla elever som söker plats i någon av skolorna tas emot och anpassningar sker efter elevernas behov. De ekonomiska resurserna upplevs tillräckliga och tar hänsyn till elevers olika behov. Huvudmannen och skolan har en god framförhållning vid mottagande av eleverna. Skolan arbetar kontinuerligt för att anpassa verksamheten efter elevernas individuella behov och samverkan inom verksamheten och med externa aktörer fungerar överlag väl. Personalen som undervisar eleverna har i huvudsak utbildning inom de ämnen de undervisar. Emellertid bör skolan förbättra sina rutiner när det gäller att informera personal och elever om elever med funktionsnedsättningar.

Skolinspektionen bedömer att följande område kräver åtgärder:

- Skolan bör förbättra sina rutiner när det gäller att informera personal och elever om elever med funktionsnedsättningar.

Uppföljning

Skolinspektionen följer upp denna åtgärd inom sex månader från beslutsdatum. **Senast inom sex månader från dagen för beslutet, det vill säga senast den 29 mars 2010 ska huvudmannen redovisa till Skolinspektionen, avdelningen i Umeå vilka åtgärder som vidtagits.**

På Skolinspektionens vägnar

Anette Nybom
Avdelningschef

Veronica Bonivart Säfström
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Eva Edlund och Jonas Hedström deltagit.